

Skal-Certificatiegrondslagen

Dit reglement is door het bestuur van stichting Skal vastgesteld op 23 maart 2010,
en treedt in werking met ingang van 23 maart 2010

Dr. Klinkertweg 28a < Postbus 384 < 8000 AJ Zwolle
T 038-4268181 < **F** 038-4268182 < **E** info@skal.nl < **I** www.skal.nl

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
ARTIKEL 1 ONDERWERP	3
ARTIKEL 2 DEFINITIES.....	3
ARTIKEL 3 TOEPASSINGSGEBIED	3
ARTIKEL 4 METHODEN VAN ONDERZOEK	3
ARTIKEL 5 BEOORDELING	3
CERTIFICATIE	4
ARTIKEL 6 EISEN VOOR CERTIFICATIE VAN EEN PRODUCT.....	4
ARTIKEL 7 EISEN VOOR CERTIFICATIE VAN HET VOORTBRENGINGSPROCES	4
VOORTBRENGINGSPROCES	4
ARTIKEL 8 EISEN VOOR PRODUCTIE (LANDBOUW)	4
ARTIKEL 9 EISEN VOOR BEREIDING	4
ARTIKEL 10 EISEN VOOR DE PRODUCTIE VERWERKT DIERVOEDER.....	5
ARTIKEL 11 EISEN VOOR IMPORT	5
ARTIKEL 12 EISEN VOOR HANDEL.....	5
ARTIKEL 13 EISEN VOOR OPSLAG.....	5
PRODUCT (ONTWERP).....	5
ARTIKEL 14 PRODUCTEISEN VOOR ONVERWERKTE PRODUCTEN	5
ARTIKEL 15 PRODUCTEISEN VOOR VERWERKTE PRODUCTEN VOOR TENMINSTE 95% AFKOMSTIG VAN DE BIOLOGISCHE PRODUCTIEMETHODE.....	5
ARTIKEL 16 PRODUCTEISEN VOOR VERWERKTE PRODUCTEN BEREID MET BIOLOGISCHE INGREDIËNTEN.....	5
ARTIKEL 17 PRODUCTEISEN VOOR PRODUCTEN GEPRODUCEERD TIJDENS OMSCHAKELING OP BIOLOGISCHE LANDBOUW	5
ARTIKEL 18 PRODUCTEISEN VOOR DIERVOEDERS, MENGVOEDERS EN VOEDERMIDDELEN	6
ARTIKEL 19 AFWIJKENDE PRODUCTEISEN.....	6
KWALITEITSPLAN	6
ARTIKEL 20 ADMINISTRATIE.....	6
ARTIKEL 21 TOEGANG TOT BEDRIJF	6
ARTIKEL 22 AANVULLENDE EISEN.....	6
KLACHTENPROCEDURE EN EVENTUELE ANDERE PROCEDURES	7
ARTIKEL 23 SLOTBEPALINGEN.....	7
INTERPRETATIES	8
ARTIKEL 24 INTERPRETATIES VERORDENING (EG) NR. 834/2007	8
ARTIKEL 25 INTERPRETATIES VERORDENING (EG) NR. 889/2008	12

Inleiding

Artikel 1 Onderwerp

De certificatiegrondslagen zijn een bundeling van alle eisen die door Skal worden gehanteerd als grondslag voor certificatie van een bepaald product of voortbrengingsproces. Tevens zijn in dit reglement interpretaties van Skal opgenomen indien de eisen voor meerdere uitleg vatbaar zijn. Naast de eisen die in deze certificatiegrondslagen zijn vastgelegd, stelt Skal aanvullende eisen in de zin van algemene procedure-eisen van certificatie. Deze zijn vastgelegd in het Skal-Reglement certificatie en toezicht.

Artikel 2 Definities

Skal hanteert zoveel mogelijk de definities zoals vastgelegd in het Skal-Reglement certificatie en toezicht.

Artikel 3 Toepassingsgebied

1. Onder het toepassingsgebied van deze certificatiegrondslagen vallen producten en hun voortbrengingsprocessen afkomstig van de biologische productiemethode, overeenkomstig de verordening zoals deze is of zal komen te luiden of het landbouwkwaliteitsbesluit 2007. Het betreft de volgende producten:
 - Levende of onverwerkte landbouwproducten;
 - Verwerkte landbouwproducten voor gebruik als levensmiddel;
 - Diervoeder;
 - Vegetatief teeltmateriaal en zaaizaad;
 - Honden- en kattenvoer;
 - Non-food producten die een eenvoudige verwerking hebben ondergaan die nodig is om de keten te sluiten (bijvoorbeeld bloemboeketten).
2. Producten en hun voortbrengingsprocessen die op het moment van het van kracht worden van deze certificatiegrondslagen niet vielen onder de werkingssfeer van de verordening:
 - Verwerkte landbouwproducten niet bestemd voor de menselijke voeding met uitzondering van diervoeder (bijvoorbeeld: huisdierenvoerders, zeep, preparaten op basis van plantenextracten);
 - Aquacultuur;
 - Dierlijke mest
 - Gecomposteerd organisch materiaal;
 - Tabaksartikelen en producten die onder de opiumwet vallen
3. Producten en hun voortbrengingsprocessen die niet vallen binnen het toepassingsgebied van deze certificatiegrondslagen kunnen niet worden gecertificeerd binnen dit programma.

Artikel 4 Methoden van onderzoek

Beoordeling of aan de eisen van deze certificatiegrondslagen wordt voldaan, kan gebeuren op de volgende wijzen:

1. Administratieve inspectie op het kantoor van Skal;
2. Fysieke en administratieve inspectie bij de marktdeelnemer of elders;
3. Het nemen van monsters en analyse hiervan (monsteronderzoek). Voor het reguliere onderzoek naar krachtens de eisen in deze beoordelingsrichtlijn niet-toegestane producten wordt representatieve bemonstering toegepast. Wanneer wordt vermoed dat een niet-toegestaan product is gebruikt, wordt echter gerichte bemonstering toegepast.

Artikel 5 Beoordeling

1. De beoordeling van een aanvraag voor een Skal-certificaat vindt plaats op basis van de op het moment van uitvoering van het toelatingsonderzoek van kracht zijnde certificatiegrondslagen van Skal.
2. Bij de beoordeling of aan de eisen van deze certificatiegrondslagen wordt voldaan zal Skal handelen conform de voor Skal (als controleorganisatie danwel controle-instantie) geldende bepalingen.

Certificatie

De eisen zijn veelal vastgelegd in publiekrechtelijke regelgeving. Deze regelgeving houdt helaas geen rekening met een scheiding van eisen gesteld aan het voortbrengingsproces en gesteld aan het product zelf. In sommige bepalingen van de regelgeving zijn dan ook de eisen voor het product en het voortbrengingsproces gecombineerd.

Artikel 6 Eisen voor certificatie van een product

Voor een certificatie van een product van een marktdeelnemer dient te zijn voldaan aan alle van toepassing zijnde eisen vermeld in de volgende paragrafen:

- voortbrengingsproces;
- product (ontwerp);
- kwaliteitsplan;
- klachtenprocedure en eventuele andere procedures.

Indien het voortbrengingsproces van het product bereiding, import, handel of opslag is, moet door middel van een certificatie van het (soortgelijk) voortbrengingsproces van de marktdeelnemer van het product of van diens onderaannemer (de feitelijke producent), worden aangetoond dat wordt voldaan aan de eisen voor certificatie van het voortbrengingsproces.

Artikel 7 Eisen voor certificatie van het voortbrengingsproces

Voor een certificatie van het voortbrengingsproces dient te zijn voldaan aan alle van toepassing zijnde eisen van de volgende hoofdstukken:

- product (ontwerp);
- kwaliteitsplan;
- klachtenprocedure en eventuele andere procedures.

Voortbrengingsproces

Indien het voortbrengingsproces bereiding, import, handel of opslag is, kunnen deze eisen bij het toelatingsonderzoek - dat wordt uitgevoerd naar aanleiding van een aanvraag voor een nieuw of gewijzigd certificaat - worden getoetst aan de hand van een soortgelijk voortbrengingsproces, bijvoorbeeld hetzelfde of vergelijkbaar gangbaar product.

Op grond van artikel 22 van verordening 834/2007 is voor bepaalde afwijkende bepalingen van deze verordening de toestemming of instemming van de controleorganisatie nodig. Afhankelijk van de eis kan Skal een ontheffing verlenen. De ontheffingsmogelijkheden en de procedures worden geregeld in het Skal-Reglement Ontheffingen.

Artikel 8 Eisen voor productie (landbouw)

Het voortbrengingsproces productie moet voldoen aan de hierop betrekking hebbende eisen vastgelegd in:

- Titel III – hoofdstuk 1 (artikel 8 t/m 10) van verordening 834/2007
- Titel III – hoofdstuk 2 (artikel 11 t/m 17) van verordening 834/2007
- Titel II – hoofdstuk 1 (artikel 3 t/m 6) van verordening 889/2008
- Titel II – hoofdstuk 2 (artikel 7 t/m 25) van verordening 889/2008
- Titel II – hoofdstuk 5 (artikel 36 t/m 38) van verordening 889/2008
- Titel II – hoofdstuk 6 (artikel 39 t/m 47) van verordening 889/2008

Voor de diersoorten waar geen nadere productievoorschriften zijn vastgelegd, is certificatie niet mogelijk.

Artikel 9 Eisen voor bereiding

Het voortbrengingsproces bereiding moet voldoen aan de hierop betrekking hebbende eisen vastgelegd in:

- Titel III – hoofdstuk 1 (artikel 8 t/m 10) van verordening 834/2007
- Titel III – hoofdstuk 4 (artikel 19 t/m 21) van verordening 834/2007
- Titel II – hoofdstuk 3 (artikel 26 t/m 29) van verordening 889/2008

- Titel II – hoofdstuk 4 (artikel 30 t/m 35) van verordening 889/2008

Artikel 10 Eisen voor de productie verwerkt diervoeder

Het voortbrengingsproces productie verwerkt diervoeder moet voldoen aan de hierop betrekking hebbende eisen vastgelegd in:

- Titel III - hoofdstuk 1 (artikel 8 t/m 10) van verordening 834/2007
- Titel III - hoofdstuk 3 (artikel 18) van verordening 834/2007
- Titel II – hoofdstuk 3 (artikel 26 t/m 29) van verordening 889/2008
- Titel II – hoofdstuk 4 (artikel 30 t/m 35) van verordening 889/2008

Artikel 11 Eisen voor import

Het voortbrengingsproces import moet voldoen aan de hierop betrekking hebbende eisen vastgelegd in:

- Titel VI (artikel 32 en 33) van verordening 834/2007
- Titel II – hoofdstuk 4 (artikel 30 t/m 35) van verordening 889/2008

Artikel 12 Eisen voor handel

Het voortbrengingsproces handel moet voldoen aan de hierop betrekking hebbende eisen vastgelegd in:

- Artikel 28, lid 1 van verordening 834/2007
- Titel II – hoofdstuk 4 (artikel 30 t/m 35) van verordening 889/2008

Artikel 13 Eisen voor opslag

Het voortbrengingsproces opslag moet voldoen aan de hierop betrekking hebbende eisen vastgelegd in:

- Artikel 28, lid 1 van verordening 834/2007
- Titel II – hoofdstuk 4 (artikel 30 t/m 35) van verordening 889/2008

Product (ontwerp)

Bij het toelatingsonderzoek dat wordt uitgevoerd naar aanleiding van een aanvraag voor een nieuw of gewijzigd certificaat, worden deze eisen getoetst aan het ontwerp van het product als het voortbrengingsproces bereiding of import is.

Artikel 14 Producteisen voor onverwerkte producten

Het product moet voldoen aan de eisen vastgelegd in:

- Artikel 12 t/m 15 van verordening 834/2007

Artikel 15 Producteisen voor verwerkte producten voor tenminste 95% afkomstig van de biologische productiemethode

Het product moet voldoen aan de eisen vastgelegd in:

- Artikel 19 van verordening 834/2007

Artikel 16 Producteisen voor verwerkte producten bereid met biologische ingrediënten

- Artikel 19, lid 1 en lid 2, onder a, b en d van verordening 834/2007

Artikel 17 Producteisen voor producten geproduceerd tijdens omschakeling op biologische landbouw

Het product moet voldoen aan de eisen vastgelegd in:

- Artikel 12 t/m 15 van verordening 834/2007
- Artikel 17 van verordening 834/2007

Artikel 18 Producteisen voor diervoeders, mengvoeders en voedermiddelen

Het product moet voldoen aan de eisen vastgelegd in:

- Artikel 18 van verordening 834/2007

Artikel 19 Afwijkende producteisen

In afwachting van publieke productievoorschriften zijn, zijn de nationale voorschriften vastgelegd in de Skal-Normen van kracht voor de volgende producten:

- Wijn
- Alcoholische dranken
- Honing
- Petfood (honden- en kattenvoer)

Voor producten die niet onder de verwerkings sfeer van de verordening vallen heeft Skal eisen vastgelegd in de Skal-Normen. Het betreft eisen voor:

- Plantenextracten voor non-food

kwaliteitsplan

In de organisatie van de marktdeelnemer dient een functionaris te zijn aangesteld die is belast met het beheer van het kwaliteitsplan. Uit het kwaliteitsplan valt af te leiden dat blijvend is voldaan aan de op hem betrekking hebbende eisen vastgelegd in verordening 834/2007 en verordening 889/2008.

Artikel 20 Administratie

De te voeren administratie dient overzichtelijk en duidelijk te zijn. In de administratie dienen de datums van aankoop c.q. aanvoer van grondstoffen, producten, ingrediënten, additieven en hulpstoffen en van verkoop c.q. aflevering van producten te zijn vermeld.

Artikel 21 Toegang tot bedrijf

De marktdeelnemer dient de inspecteur in staat te stellen alle zaken te inspecteren die, naar de mening van de inspecteur, voor een adequate inspectie noodzakelijk zijn, zoals:

- Onderdelen van het bedrijf en/of de administratie die niet de biologische producten of hun voortbrengingsproces betreffen;
- Onderdelen van het gedocumenteerde kwaliteitssysteem (bijvoorbeeld: procedures, werkinstructies);
- Resultaten van interne controles;
- Voorraden.

Artikel 22 Aanvullende eisen

- Marktdeelnemers die producten voortbrengen door middel van bereiding
 - Bereidingshandelingen dienen indien zij niet frequent (minder dan één keer per vier weken) worden verricht, van te voren aan Skal worden gemeld, met in achtname van een termijn van vier werkdagen.
 - De marktdeelnemer die producten produceert (door toevoeging van ingrediënten, hulpstoffen, additieven, etc) dient in het bezit te zijn van een kopie van het certificaat voor het product met de daarbij behorende productspecificatie
 - De marktdeelnemer die producten bewerkt, waarbij er geen verandering van de receptuur plaatsvindt (wassen, sorteren, snijden, verpakken van product, etc) dient in het bezit te zijn van een kopie van het certificaat voor het product. Een kopie van de daarbij behorende productspecificatie is niet verplicht.
 - De marktdeelnemer dient producten te bereiden conform het vermelde op het certificaat voor het product en de bijbehorende productspecificatie.
- Marktdeelnemers die producten importeren, of als eerste geadresseerde ontvangen
 - Het informeren van Skal (als controleorganisatie) door de importeur over elke in de Gemeenschap in te voeren zending - dient te geschieden door middel van een kopie van het betreffende Controlecertificaat voor de invoer van biologische producten of een kopie

van het betreffende Uittreksel van het controlecertificaat aan Skal te sturen. Indien de import door de douane Nederland is afgehandeld telt deze verplichting niet. In bepaalde gevallen kan Skal wel eisen, dat zij (alsnog) geïnformeerd wordt over de ingevoerde zending.

- Marktdeelnemers die producten laten produceren, bereiden of importeren
 - De marktdeelnemer dient een kopie van het certificaat te verstrekken aan zijn onderaannemer.
 - De marktdeelnemer dient een kopie de productspecificatie, te verstrekken aan zijn onderaannemer die producten voor hem produceert.
 - De marktdeelnemer dient een overeenkomst af te sluiten met zijn onderaannemer

klachtenprocedure en eventuele andere procedures

De marktdeelnemer moet een procedure hebben voor het behandelen van klachten van afnemers. Daarin moet geregeld zijn dat hij:

- een registratie bijhoudt van alle klachten over de door hem in de handel gebrachte gecertificeerde producten;
- geëigende maatregelen= neemt in verband met dergelijke klachten;
- de getroffen maatregelen naar aanleiding van dergelijke klachten vastlegt.

Artikel 23 Slotbepalingen

1. Dit reglement vervangt alle voorgaande versies van de Skal-Certificatiegrondslagen Biologische Productie Nederland.
2. Wijzigingen van dit reglement treden in werking na goedkeuring door het bestuur van Skal.
3. In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist het bestuur van Skal.

Interpretaties

Interpretaties: de tekst van de verordening biedt ruimte om deze op meer dan één manier te begrijpen. Er is vastgelegd hoe de medewerkers van Skal de tekst begrijpen en hanteren bij hun beoordeling.

Toelichtingen: de tekst van de verordening is ingewikkeld, of er is aanvullende informatie nodig om eventuele verdere stappen te kunnen nemen. Om eventuele vragen of onduidelijkheden voor te zijn, wordt de tekst toegelicht.

Interpretaties en toelichtingen zijn vastgesteld door de Minister van LNV of door het bestuur van Skal na raadpleging van de belanghebbende partijen.

Artikel 24 Interpretaties verordening (EG) nr. 834/2007

- **Artikel 1, lid 2 onder a** "levendelandbouwproducten"
Interpretatie:
Onder 'levend' wordt verstaan, organismen en/of producten met groeikracht en/of het vermogen zichzelf te vermenigvuldigen.
Voorbeeld: verse snijbloemen.
- **Artikel 1, lid 2 onder b** "...producten bestemd voor gebruik als levensmiddel"
Interpretatie:
Alle producten die door de mond worden ingenomen, inclusief kauwpreparaten, uitgezonderd (kauwpreparaten van) tabak en producten die onder de Wet op de Geneesmiddelenvoorziening vallen en producten met geestverruimende eigenschappen die vergelijkbaar zijn met producten die onder de Opiumwet vallen.
Voorbeeld: Voedingssupplementen en tincturen voor "food"-toepassingen vallen onder de werkingssfeer van de verordening (pruim)tabak en geneesmiddelen, en paddestoelen die geproduceerd worden om hun geestverruimende eigenschappen, niet.
- **Artikel 4, lid a, onder iii** "waarbij het gebruik van GGO's en van met of door GGO's geproduceerde producten, met uitzondering van diergeneesmiddelen, uitgesloten wordt"
Interpretatie:
Geneesmiddelen verkregen door middel van genetische modificatie zijn toegestaan, wanneer vergelijkbare medicijnen met een zelfde werking niet beschikbaar zijn.
- **Artikel 5, lid b, c, g, artikel 12, lid 1 onder b, d, artikel 3, lid 1, 3 (889/2008), artikel 16 (889/2008)** biologische norm inzake mest en meststoffen/ mestbeleid
Interpretatie:
Meststoffen
Meststoffen zijn ingedeeld in A, B en C – meststoffen. Het onderhoud van bodemvruchtbaarheid moet plaats vinden door een goede vruchtwisseling, vlinderbloemigen, groenbemesters en het gebruik van A-meststoffen. Het gebruik van B-meststoffen wordt beperkt. Het gebruik van C-meststoffen is verboden. Jaarlijks stelt de sector de lijsten met meststoffen vast.
 - A-meststoffen: meststoffen die bij voorkeur moeten worden gebruikt in de biologische landbouw:
 - * Biologische dierlijke mest
 - * Overig organisch materiaal (bv. plantresten) van biologische herkomst, bij voorkeur gecomposteerd
 - * Groencompost (tot 1 januari 2012 mag dit niet-biologische groencompost zijn)
 - B-meststoffen: meststoffen die toegestaan zijn in de biologische landbouw als aanvulling op de A-meststoffen en waarvoor geen biologisch alternatief is. (Bijlage 1 van verordening nr. 889/2008)
 - C-meststoffen: meststoffen waarvoor een biologisch alternatief aanwezig is.

Het minimale gebruik van A-meststoffen is in 2010 gesteld op 50%.

$$\% \text{ A-meststoffen} = \frac{\text{kg N uit A-meststoffen gebruikt op het bedrijf}}{\text{kg N uit A- en B-meststoffen gebruikt op het bedrijf}}$$

A-meststoffen mogen voor maximaal 75% bestaan uit niet-biologisch groencompost.

Grondgebonden veehouderij

2010: 75% van de mestproductie moet op biologische grond afgezet worden.

2012: 100% van de mestproductie moet op biologische grond afgezet worden.

- **Artikel 9** "verbod op gebruik van GGO's"

Interpretatie:

Aan al de gangbare grond- en hulpstoffen (ongeacht of zij in het eindproduct herkenbaar zijn) wordt de eis gesteld dat het oorspronkelijk organisme gentechnologievrij was. Het oorspronkelijk organisme wordt gezien als het laatste oorspronkelijk organisme dat een wezenlijke omzetting van de grondstof bewerkstelligt. Dit betekent:

- Voor glucose uit maïs dat de maïsplanten geen GGO waren;
- Voor soja-lecithine dat de sojaplanten geen GGO waren;
- Voor karnemelkpoeder dat het zuursel niet genetisch gemodificeerd was;
- Voor een enzym dat het micro-organisme geen GGO was;
- Voor mest dat het dier niet genetisch gemodificeerd was;
- Voor compost dat de micro-organismen (die de ruwe reststoffen omzetten in organische stoffen) geen GGO waren.

De bewerkingen die nodig waren om het oorspronkelijk gangbare organisme om te zetten in toegestane gangbare ingrediënten, toevoegingen of hulpstoffen worden buiten beschouwing gelaten. Dit betekent bijvoorbeeld dat de melkzuurbacteriën voor het kuilvoer onderzocht moeten worden, maar niet de voedingsbodem waarop ze vermeerderd werden.

Veel toegestane hulpstoffen en toevoegingen bestaan uit meer dan 1 onderdeel: Aroma's bijvoorbeeld, bestaan uit aroma-gevende stoffen en draagstoffen; aangekochte enzymen bestaan uit het daadwerkelijke enzym en een draagstof; hetzelfde geldt voor vitamines. De producent van een samengesteld gangbaar product moet alle stoffen die zich in een aangeleverd product bevinden bekend maken, en hiervan aantonen dat de oorspronkelijke organismen geen GGO waren.

Biologische grond- en hulpstoffen zijn in hun oorsprong geproduceerd zonder gentechnologie. Bij elke verwerkingsstap moeten alle gebruikte gangbare grond- en hulpstoffen voldoen aan de hierboven beschreven eisen. Van een gebruikt enzym moet dus vastgesteld zijn dat het producerende micro-organisme geen GGO was, en dat de draagstof niet afkomstig is van een GGO.

- **Artikel 10** "verbod op gebruik van ioniserende straling"

Toelichting:

Aangezien het op grond van warenwettelijke bepalingen verplicht is om producten (inclusief grondstoffen/ingrediënten) die zijn behandeld met ioniserende stralen als zodanig te etiketteren, is dit snel herkenbaar. De wettelijk verplichte vermelding om aan te geven dat een product behandeld is met ioniserende straling is overigens: "doorstraald", "door straling behandeld" of "met ioniserende straling behandeld" (in het Engels: "irradiated" of "treated with ionising radiation").

- **Artikel 12, lid 1, onder b** " De vruchtbaarheid en de biologische activiteit van de bodem worden gehandhaafd en verbeterd...."

Interpretatie:

De vruchtbaarheid en biologische activiteit van de bodem kunnen alleen worden gehandhaafd of verbeterd ten behoeve van gewassen die daadwerkelijk in de bodem kunnen worden geteeld. Alle gewassen die in de bodem (de buitenste laag van de aardbol) geteeld kunnen worden, dienen in de bodem te worden geteeld.

Gewassen die niet in de bodem kunnen worden geteeld zijn paddestoelen, en plantmateriaal dat verkocht wordt met inbegrip van het groeimedium (zoals potplanten, sommige soorten plantgoed).

De term 'teelt' is niet van toepassing bij het volgende type biologisch proces: een biologisch proces volgend op een groeiperiode in de bodem waarbij de kwaliteit van het eindproduct voornamelijk wordt bepaald door de groeiperiode in de bodem. Dit is het geval als de hoeveelheid assimilatie (vorming van nieuw plantaardig materiaal uit mineralen, water en kooldioxide) of ontwikkeling tijdens dit biologische proces gering is (uitgedrukt in droge stof) t.o.v. de hoeveelheid levend materiaal dat gevormd is tijdens de groeiperiode in de bodem. Voorbeelden zijn het kiemen van zaden (voor productie spruitgroente), het voorkiemen van aardappel, het trekken van witlof en het trekken van bloembollen in een kas. Als er geen sprake is van teelt, is het begrip 'bereiding' van toepassing en dient het uitgangsmateriaal per definitie van biologische oorsprong te zijn.

- **Artikel 12, lid 1, onder b** "meerjarig vruchtwisseling..."

Interpretatie:

Als algemene eis wordt gesteld dat er in de biologische productie een vruchtwisseling van ten minste één op twee plaatsvindt. In de biologische glastuinbouw kan op twee manieren aan deze eis voor vruchtwisseling voldaan worden, te weten: vruchtwisseling binnen het jaar, of vruchtwisseling tussen de jaren.

- Vruchtwisseling binnen een jaar: De vruchtwisseling kan plaatsvinden binnen een jaar als na een korte teelt (extensiever/koude, niet verlengde teelt) binnen het jaar een andere korte teelt volgt. Het volgende jaar mogen weer dezelfde gewassen opeenvolgende geteeld worden. Vruchtwisseling binnen het jaar is mogelijk indien na het hoofdgewas een tussenteelt plaatsvindt, die ongeveer even lang duurt als de hoofdteelt. De verhouding 5 maanden : 7 maanden (teeltduur tussengewas 71% van teeltduur hoofdgewas) is hierbij de uiterste grens. De verhouding 4,5 maanden : 7,5 maanden (teeltduur tussengewas 59% van hoofdgewas) is dus niet toegestaan.
- Vruchtwisseling tussen jaren: De vruchtwisseling moet plaatsvinden van jaar op jaar als na een lange hoofdteelt (intensieve/gestookte, daardoor verlengde teelt) een korte neventeelt volgt. Vruchtwisseling tussen jaren moet ook plaatsvinden wanneer in één seizoen alleen twee korte, koude teelten plaatsvinden (korter dan 6 á 7 maanden) van dezelfde soort. Het volgende jaar mag deze soort dan niet worden geteeld.
- Meer dan twee teelten in één jaar: Korte teelten kunnen ook (gedeeltelijk) verwarmd zijn, waarbij soms tot vier maal per jaar wordt geoogst. Zolang het om twee korte teelten A van dezelfde soort gaat, mogen deze van dezelfde soort zijn. De mogelijk derde en vierde teelt in hetzelfde jaar moeten dan wel van een andere soort B zijn (AABB, ABAB, ABBA). Mits de twee ((gedeeltelijk) verwarmde) teelten A samen korter duren dan 6 á 7 maanden, en de één of twee teelten B ten minste 71% van de totale teeltduur van A duren, kan dit in het volgende jaar herhaald worden. Dit wordt gezien als analoog aan de situatie bij vruchtwisseling in hetzelfde jaar. Indien de twee ((gedeeltelijk) verwarmde) teelten A samen langer dan 6 á 7 maanden duren (dus de teeltduur van de teelt(en) B minder dan 71% van de teeltduur van A beslaat), moet in het volgende jaar een andere soort geteeld worden. Dit is analoog aan vruchtwisseling tussen de jaren.
- Een andere teelt betekent: teelt van een andere soort. Vervangen van kropsla door eikenbladsla is geen andere teelt, net zo min als vleestomaat vervangen door trostomaat. Een gewas kan wel vervangen worden door soorten in dezelfde familie: aubergine na tomaat, radijs na paksoi.

- **Artikel 12, lid 1, onder h** "...bedreiging van gewas...."

Toelichting:

Met gewas wordt zowel het gewas bedoeld dat op het veld staat, als het geoogste landbouwproduct. Dit houdt in dat de genoemde gewasbeschermingsmiddelen ook op het geoogste product gebruikt mogen worden binnen de gestelde voorwaarden.

- **Artikel 14, lid 1, onder a, sub i** biologisch vee wordt op een biologisch bedrijf geboren en gehouden

Interpretatie:

Onder "gehouden" wordt verstaan dat een dier de gehele levensperiode biologisch wordt gehouden. Wanneer een dier tijdens de levensperiode uit de biologische productiemethode wordt verwijderd, kan het dier niet opnieuw omgeschakeld worden naar de biologische productiemethode.

- **Artikel 16, lid 1** "... een limitatieve lijst op van producten en stoffen....die in de biologische landbouw gebruikt mogen worden..."

Interpretatie:

- In bijlage I, II, V, VI, VII staan de stoffen die in de biologische landbouw gebruikt mogen worden. Het gebruik van producten en stoffen die niet vallen onder de artikel 16, lid 1 en lid 4 van verordening 834/2007 vallen, zijn toegestaan in de biologische landbouw, mits zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen en beginselen van titel II (verorening 834/2007)
- Voor definitie van gewasbeschermingsmiddel, zie Bestrijdingsmiddelenwet artikel 1.1 onder g.
- Voor definitie meststoffen zie Meststoffenwet artikel 1. Meststoffen zijn of opgenomen in de lijst met Meststoffen, of er is een algemene of bijzondere ontheffing verleend voor de verkoop/om te verhandelen door respectievelijk LNV en RIKILT-DLO.

Voor de beoordeling of voor een product niet toegestane stoffen zijn gebruikt, kan Skal (tevens) gebruik maken van monsteronderzoek. De gebruikte analysemethode moet geaccrediteerd zijn conform ISO/IEC 17025. Het analyseresultaat van het laboratorium wordt vervolgens gecorrigeerd met een meetonzekerheid van 50% tussen laboratoriumresultaten. Bij een (verwerkt-) eindproduct zal tevens teruggerekend worden naar vers product. De uitkomst van deze berekening levert een waarde op.

- Indien deze waarde kleiner is dan 0,01 mg/kg¹ dan is er geen aanleiding tot nader onderzoek. Het product kan als biologisch verhandeld worden. Tenzij er aanwijzingen zijn van gebruik/fraude, indien Skal deze aanwijzingen heeft zal zij dit motiveren richting de geregistreerde.
- Indien deze waarde groter of gelijk is aan 0,01 mg/kg, start Skal een periode van twijfel. In deze periode zijn de producten geblokkeerd en moeten Skal en geregistreerde informatie aandragen voor een besluit tot vrijgave dan wel afkeuring (decertificatie) conform artikel 91 van verordening 889/2008. Dit besluit baseert Skal op interpretatie van de analyseresultaten door competente autoriteiten. Daarbij moet gedacht worden aan de VWA (Voedsel en Warenautoriteit) en geaccrediteerde laboratoria. Ook past Skal gegevens van monitoringsprogramma's toe. Uitzonderingen (persistente middelen) zijn mogelijk en worden onderbouwd door de certificeerder.

Voor de beoordeling hoever in de keten de afkeuring/recall van verwerkte producten die verwijzen naar de biologische productiemethode moet worden doorgevoerd, zal Skal advies inwinnen bij een crisispool van vertegenwoordigers van boeren, verwerkers, handelaren en consumenten.

- **Artikel 16, lid 2, onder d** "het gebruik van ... producten is essentieel voor het vruchtbaar maken of houden van de bodem..."

Interpretatie:

Skal kan een afwijking van het minimale percentage A-meststoffen toestaan als de geregistreerde vooraf aan Skal aannemelijk kan maken dat dit om landbouwkundige redenen noodzakelijk is.

- **Artikel 16, lid 3, onder b** "...een product...moet worden toegevoegd of worden verwijderd..."

Toelichting:

Verzoeken met begeleidende dossiers om nieuwe producten op te nemen, dienen ingediend te worden bij:

LNV, Directie Landbouw
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

¹ De waarde van 0.01 mg/kg is ontleend aan de grenswaarde die ook wordt gesteld aan zuigelingvoeding (Richtlijn 2006/141/EG inzake volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding)

- **Artikel 17** "...gedurende de omschakelingsperiode..."
 Controle-afpraak:
 De omschakelingsperiode begint op de zgn. startdatum. De startdatum wordt door Skal vastgesteld. In principe is de startdatum de datum waarop het perceel en/of de dieren bij Skal is/zijn aangemeld, c.q. u zich bij Skal hebt aangemeld en uw registratiebijdrage hebt betaald. Vanaf de startdatum staat u onder toezicht van Skal en gaat Skal na of u zich aan de eisen voor de biologische productie houdt.

- **Artikel 21, lid 2** "... Moet worden toegevoegd of verwijderd...."
 Toelichting:
 Verzoeken om bijlage VIII te wijzigen, dienen ingediend te worden bij:
 LNV, Directie Landbouw
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

- **Artikel 22, lid 2, onder b** "...wanneer dergelijke productiemiddelen niet in biologische vorm in de handel verkrijgbaar zijn"
 Toelichting:
 Goedkeuring dient te worden verkregen bij Skal (in opdracht van LNV). Een aanvraag hiertoe kan worden ingediend, middels een bij Skal te verkrijgen aanvraagformulier.

- **Artikel 23, lid 4 onder a, onder ii** "...voor ten minste 95 gewichtsprocent....."
 Interpretatie:
 Rekenvoorbeelden voor berekening van het percentage biologische ingrediënten zijn door de Commissie te Brussel vastgelegd in een werkdokument (referentie nummer VI/4740/94/NL).

- **Artikel 30, lid 1** "wanneer er een ernstige inbreuk of een inbreuk met langdurige gevolgen is geconstateerd, ontnemt overgekomen periode het recht om producten in de handel te brengen..."
 Interpretatie:
 Deze periode is vastgesteld op maximum twee jaar.

- **Artikel 33, lid 3** "... kan de commissie..... erkennen..."
 Toelichting:
 Deze erkenning dient aangevraagd te worden bij:
 Dienst Regelingen
 Postbus 965
 6040 AZ Roermond

Artikel 25 Interpretaties verordening (EG) nr. 889/2008

- **Artikel 3, lid 3** "...samenwerkingsregelingen..."
 Interpretatie:
 Een samenwerkingsregeling is een schriftelijke overeenkomst tussen betrokken bedrijven en/of ondernemingen, die door twee partijen is ondertekend.

- **Artikel 6** "paddenstoelen mogen worden geteeld..."
 Interpretatie:
 De teelt van paddenstoelen begint op het moment van enten.

- **Artikel 9** "...voor het eerst wordt samengesteld..."
 Interpretatie:
 Een veestapel of bestand wordt voor het eerst samengesteld, wanneer een nieuw bedrijf of een nieuwe bedrijfstak wordt opgezet.

- **Artikel 12** " zitstokken.."
 - Een zitstok is een horizontaal aangebrachte stok of lat van hout, metaal of kunststof zonder scherpe randen waar de legkip op kan zitten of rusten, in ieder geval niet bestaande uit draadgaas.

- De zitstok moet ten minste 30 mm x 30 mm dik zijn.
- De poot van de hen moet de stok kunnen omvatten en de stok moet aan de bovenkant afgerond zijn.

Geïntegreerde zitstokken (b.v. de etagerand, in het rooster) zijn toegestaan. Een geïntegreerde zitstok moet voor de hen als zitstok herkenbaar zijn. Een zitstok die in het rooster is opgenomen, moet daarom ten minste 3 cm verhoogd zijn (dit geldt niet voor een etagerand).

Van de totale lengte aan zitstokken moet 50% verhoogd zijn; dit betekent 40 cm vrije ruimte onder de zitstok, een as-afstand van minimaal 30 cm tussen de stokken, een vrije ruimte tot het plafond van minimaal 40 cm en tot aan de wand van minimaal 20 cm.

A-ruiters e.d. geplaatst boven de roosters zijn, mits uitgevoerd volgens de definitie van een zitstok, toegestaan.

- **Artikel 12, lid 3, onder e** "...pluimveestal..."

Interpretatie:

Een pluimveestal is een afgescheiden compartiment per koppel dieren.

Toelichting:

Binnen een gebouw kunnen zich verschillende pluimveestallen bevinden. Deze pluimveestallen moeten duidelijk van elkaar gescheiden zijn, opdat de koppels elkaar niet zien en geen hinder van elkaar ondervinden. Mest-, voer- en eiertransportbanden mogen door de verschillende compartimenten heen lopen. Per afgescheiden compartiment dient een afgescheiden uitloop aanwezig te zijn.

- **Artikel 14, lid 1** "de openluchtruimten mogen gedeeltelijk zijn afgedekt"

Interpretatie:

- Gedeeltelijk overdekt betekent dat maximaal 75% overdekt mag zijn;
- Geen afscherming daar waar de uitloop open moet zijn.

Nadere uitwerking:

Een uitloop heeft een vrije ruimte vanaf het achterhek van minimaal 4 meter, de onderste 50 cm van het achterhek mag dicht zijn.

- **Artikel 14, lid 5** "pluimvee moet gedurende tenminste één derde van zijn leven, toegang hebben tot een openluchtruimte"

Interpretatie:

Ten minste één derde van zijn leven is ten minste acht uur per dag en het pluimvee moet aantoonbaar gebruik maken van de gehele uitloop.

- **Artikel 17, lid 2** "...een beperkte periode per jaar..."

Interpretatie:

De beperkte periode is maximaal zeven maanden per jaar.

Toelichting:

Voor het gebruik van biologische weidegronden door dieren die niet volgens de voorschriften voor de biologische dierlijke productie worden gehouden moet ontheffing worden aangevraagd bij Skal.

- **Artikel 17, lid 3** "...gemeenschappelijke grond..."

Interpretatie:

Gemeenschappelijke grond is grond van een organisatie die gronden beheert in overeenstemming met de EU-voorschriften voor de biologische productie methode.

Toelichting:

Hieronder valt grond die beheerd wordt door de Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer of een der provinciale landschappen. Het beheerplan voor de betreffende percelen dient gericht te zijn op behoud of herstel van het natuurwaarden. Het gebruik van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen dient te zijn verboden. Dit dient te blijken uit een door de beherende organisatie afgegeven schriftelijke verklaring.

- **Artikel 18, lid 1** "...snavelkappen..."

Beleidsregel:

Het zichtbaar inkorten van de snavel is onder geen beding toegestaan, dus ook niet in geval van calamiteiten.

- **Artikel 20, lid 1** "...voerkeur met moedermelk..."

Interpretatie:

In de biologische varkenshouderij mag alleen natuurlijke melk worden gebruikt als het welzijn van de big in het geding is.

Toelichting:

Een big mag alleen bijgevoerd worden met natuurlijke melk, als de zeug onvoldoende melk heeft (bijvoorbeeld door een te grote worp), of wanneer de zeug is doodgegaan. Een big moet altijd 40 dagen bij een zeug blijven. Biggen weghalen om de vruchtbaarheid van de zeug te bevorderen is niet toegestaan.

- **Artikel 20, lid 1** "...natuurlijke melk..."

Interpretatie:

Onder natuurlijke melk valt ook gedroogde natuurlijke melk.

Toelichting:

De (gedroogde) natuurlijke melk mag slechts die toevoegingen bevatten die zijn toegestaan.

- **Artikel 20, lid 2** "...ruwvoer..."

Interpretatie:

Tot krachtvoer wordt gerekend:

Een voedermiddel dat aan onderstaande drie eisen voldoet:

- meer dan 900 VEM/kg droge stof;
- structuur van 0,3 of minder;
- droge stof van 80% of meer.

Voorbeelden zijn Corn Cob Mix, maïskolvenschroot, perspulp, bierbostel, aardappelvezels, en gras- en luzernebrok.

De overige voedermiddelen worden tot de ruwvoerders gerekend.

Toelichting:

Voor de bepaling van wat van ruwvoer is, is aangesloten bij de toenmalige Skal-Normen die van kracht waren tot inwerkingtreding van de EU-verordening voor de biologische dierlijke productie.

- **Artikel 24, lid 4** "...inenting..."

Interpretatie:

Onder inenting worden vaccinaties verstaan.

Toelichting:

Preventieve vaccinatie is toegelaten, daar een vaccin niet onder de chemisch gesynthetiseerde allopatische geneesmiddelen valt

- **Artikel 27, lid 1, onder c** "...natuurlijke aromastoffen of natuurlijke aromatiserende preparaten."

Interpretatie:

Aroma's als gedefinieerd in richtlijn 88/388/EEG mogen in biologische producten gebruikt worden, onder de voorwaarde dat zij aangeduid zijn als natuurlijke aromastoffen of natuurlijk aromatiserende preparaten en het aromatiserende deel in de aroma('s) voldoet aan artikel 1 lid 2 onder b), i) en artikel 1 lid 2 onder c) van Richtlijn 88/388/EEG. Zij mogen gebruikt worden in formuleringen zoals zij op de markt aangeboden worden, overeenkomstig Richtlijn 88/388.

- **Artikel 29** "...de marktdeelnemer heeft de bevoegde autoriteit..."

Toelichting:

Aanvraag voor een vergunning dient aangevraagd te worden bij:

Dienst Regelingen

Postbus 965

6040 AZ Roermond

- **Artikel 31** "...geschikte verpakkingen, recipiënten/ containers of voertuigen die zodanig zijn afgesloten dat vervanging niet mogelijk is..."
Interpretatie:
Een fust-pool eenheid ter verpakking van AGF, wordt beschouwd als een gesloten verpakking als deze verpakkingseenheid individueel geëtiketteerd is.
- **Artikel 36** "De bevoegde autoriteit mag elke periode die aan de omschakelingsperiode voorafgaat, met terugwerkende kracht als deel van deze omschakelingsperiode erkennen voor zover..."
Interpretatie:
De bevoegde autoriteit is het Ministerie. Minimaal éénmaal per jaar bespreekt Skal met LNV, directie Landbouw, de situaties waarbij Skal in het vorige kalenderjaar de omschakelingsperiode heeft verkort. Skal legt daarbij een rapport aan LNV voor, dat de in dat kalenderjaar erkende verkortingen van de omschakelingsperiode weergeeft. In deze rapportage staan:
 - de garanties of bewijzen die zijn verstrekt ten aanzien van de voorwaarde dat geen producten zijn gebruikt die niet zijn toegestaan;
 - de argumenten op grond waarvan Skal de duur van de periode heeft vastgesteld die met terugwerkende kracht als omschakelingsperiode is erkend.
- **Artikel 36** "...ten genoegen is aangetoond..."
Interpretatie:
Voldoende bewijzen zijn er slechts als aan Skal voor betreffende percelen een officiële verklaring overlegd kan worden van organisaties zoals bijvoorbeeld de Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, één der provinciale Landschappen, of één van de waterschappen.
In het bijzondere geval dat activiteit van het microbiologisch bodemleven op een zeer laag niveau staat als gevolg van een mechanische vloeistofdichte afdekking die gedurende langere tijd heeft plaatsgevonden, kan de eerste volledig biologische teelt ten vroegste aanvangen zes maanden na begin van het management van de bodem volgens de biologische wijze, op voorwaarde dat:
 - er gedurende minimaal afgelopen twee jaar de bodem niet in contact is geweest met niet toegestane producten, teruggerekend vanaf het moment dat het biologische beheer werd aangevangen, en
 - dat er geen residuen van betekenis van gewasbeschermingsmiddelen meer in de kas aanwezig zijn op het moment dat de omschakeling begint, en
 - er geen residuen van betekenis van gewasbeschermingsmiddelen in het te oogsten agrarische product te verwachten zijn.
 De aanwezigheid van residuen in de kas en of residuen in het te oogsten product te verwachten zijn kunnen ondermeer worden aangetoond door analyse door een geaccrediteerd laboratorium.
- **Artikel 36, lid 2** "...de betrokken maatregelen garanderen..."
Interpretatie:
Garanties bestaan in elk geval uit:
 - de overeenkomst waarin is vastgelegd dat de percelen deel uitmaken van een programma uitgevoerd op grond van genoemde Verordeningen van de EG of een programma uitgevoerd op grond van andere officiële regelgeving;
 - de voorwaarden van betreffend programma waaruit blijkt dat geen middelen zijn gebruikt, die niet zijn toegestaan;
 - een verklaring van de bevoegde (overheids)instantie waaruit blijkt dat deze voorwaarden zijn nageleefd.
- **Artikel 36, lid 3** "...de bevoegde autoriteit....omschakelingsperiode te verlengen"
Interpretatie:
De minister van LNV mag alleen de omschakelingsperiode verlengen. Skal legt het voorstel daartoe, voorzien van argumenten, voor aan LNV/Directie Landbouw
- **Artikel 39** "...kleine bedrijven..."

Interpretatie:

Een bedrijf is klein wanneer er niet meer dan 10 runderen worden gehouden.

Toelichting:

Het maximum aantal van 10 runderen is inclusief jongvee.

- **Artikel 63** "...volledige beschrijving van de eenheid..."

Interpretatie:

Een volledige beschrijving van de productie-eenheid bestaat uit:

- een getekende plattegrond;
- een volledige beschrijving van de productie in een blokschema, waarbij per processtap aangegeven wordt waar (apparatuur, welke lijn) deze plaatsvindt.

- **Artikel 95, lid 1** "...bestonden..."

Interpretatie:

Gebouwen bestonden reeds vóór 24 augustus 2000 wanneer vóór deze datum met de bouw begonnen was en/of investeringen voor de bouw waren gedaan. Het betreft hier géén investeringen voor het verkrijgen van vergunningen, maar alleen daadwerkelijke investeringen ten behoeve van de bouw.

- **Bijlage I** "Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderijen. "

Interpretatie:

Grondgebonden bedrijven zijn rundvee, schapen, geiten en paarden bedrijven waarbij de dieren weidegang en/of uitloop en een deels een dichte vloer beschikbaar hebben.

Er zijn twee manieren waarop een geregistreerde aan Skal kan aantonen dat de mest komt van een dergelijk bedrijf:

- De geregistreerde draagt er zorg voor dat de leverancier van de mest (de gangbare boer) tezamen met het mestafleveringsbewijs (mestbon) ook de gegevens van zijn meest recente Landbouwtelling meelevert. De geregistreerde bewaart het mestafleveringsbewijs tezamen met de Landbouwtelling. I.v.m. de betrouwbaarheid van de Landbouwtelling-informatie, is het ook toegestaan dat de gangbare boer zijn meest recente Landbouwtelling rechtstreeks naar Skal opstuurt onder vermelding aan welke biologische boer(en) hij zijn mest afzet.
- De geregistreerde draagt er zorg voor dat de leverancier (de gangbare boer) tezamen met het mestafleverbewijs, een verklaring overlegt dat de mest afkomstig is van een van bovenbeschreven extensieve systemen en waarin toestemming aan Skal wordt verleend om het bedrijf van de leverancier te bezoeken om dit specifieke punt te verifiëren.

- **Bijlage I** "Gecomposteerde dierlijke mest."

Interpretatie:

Onder composteren wordt de microbiële en enzymatische omzetting van dierlijke mest, gewoonlijk in aanwezigheid van plantaardig materiaal, onder een combinatie van aërobe en anaërobe omstandigheden verstaan. Dit betekent dat de mest behandeld moet zijn, bijvoorbeeld doordat deze ter compostering op een hoop is gezet.

- **Bijlage I** "Gecontroleerde vergisting en/of verdunning."

Interpretatie:

Hieronder worden alle adequate behandelingstechnieken verstaan zoals fermentatie, verdunning en emissiearme aanwending.

- **Bijlage II** "...Pyrethrine,..."

Interpretatie:

De pyrethrine mag piperonylbutoxide bevatten als synergist.

- **Bijlage II** "Koper in de vorm van koperhydroxide, koperoxychloride (tribasisch) kopersulfaat, koperoxyde, koperoctanoaat"

Interpretatie:

Alleen die koperhoudende middelen mogen gebruikt worden die in Nederland een wettelijke toelating hebben. Genoemde koperverbindingen zijn in Nederland wettelijk niet meer toegelaten als gewasbeschermingsmiddel.

Voor actuele informatie zie <http://www.ctb-wageningen.nl/>.

- **Bijlage II** "...Minerale oliën..."

Interpretatie:

Skal erkent in Nederland de behoefte in de volgende gevallen:

- Het gebruik van minerale olie is toegestaan als winter- en vroege voorjaarsbehandeling in appel, peer en pruim tegen insecten.

De behoefte tot het gebruik van minerale olie in andere gewassen dan de hier genoemde is tot op heden niet aangetoond en daarom niet toegestaan. Mocht in de toekomst de behoefte veranderen, dan kan deze interpretatie overeenkomstig de hiervoor geldende procedure herzien worden.

- **Bijlage VIII, deel A** "Levensmiddelenadditieven, inclusief dragers:"

Interpretatie:

De producten zoals genoemd mogen een drager bevatten. De aard van drager hoeft niet te zijn opgenomen in Bijlage VIII. In Richtlijn (EEG) nr.95/2 betreffende levensmiddelenadditieven met uitzondering van zoetstoffen, is vastgelegd welke stoffen als drager aangeduid worden.

- **Bijlage VIII, deel A** "zwaveldioxide"

Interpretatie:

Het niet-toegestane gebruik van sulfiet (berekend als SO₂) in knoflook is aangetoond indien >20 mg/kg SO₂ is gevonden volgens de methode beschreven in Lafeuille et al; Journal of AOAC International Vol.90, No4, 2007, 1090-1097:

- **Bijlage VIII, deel A**

Interpretatie:

Een stof die gebruikt mag worden als additief, mag ook gebruikt worden als technische hulpstof, ook als die stof niet in deel B voorkomt.

- **Bijlage VIII, deel B** "Perliet"

Interpretatie:

Perliet wordt geïnterpreteerd als zijnde perliet en aanverwante geëxpandeerde vulkanische kleimineralen, zoals bijvoorbeeld dicaliet perliet, bestaande uit een aluminium-, kalium-, en -natriumsilicaatcomplex.

- **Bijlage VIII, deel B** "Bentoniet"

Interpretatie:

Bentoniet wordt geïnterpreteerd als zijnde een mengsel hoofdzakelijk bestaande uit natuurlijke kleimineralen. Natuurlijke kleisoorten zoals attapulgië, florida-aarde, Fuller's earth, en palygorskiet vallen ook onder deze term. Fysisch geactiveerde klei (bijvoorbeeld door hitte) en klei die behandeld is met een product van Bijlage VIII waarvan het gebruik specifiek voor dit doel of in zijn algemeenheid is toegestaan, vallen ook onder dit begrip. Bentoniet of andere kleimineralen geactiveerd door HCl of andere niet toegestane hulpstoffen, vallen niet onder dit begrip.